

Warszawa, 21 marca 2025 r.

apel

Komitetu Językoznawstwa PAN
i Komitetu Nauk o Literaturze PAN
w sprawie monografii

Komitet Nauk o Literaturze PAN oraz Komitet Językoznawstwa PAN, biorąc pod uwagę specyfikę rozwoju humanistyki, kolejny raz (por. np. stanowisko KNoL z dnia 28 czerwca 2024 r. oraz apel KJ z dnia 24 stycznia 2024 r.) apelują o pilne działania w sprawie znaczącego **dowartościowania ewaluacyjnego**:

- **monografii autorskich**, które w literaturoznawstwie, językoznawstwie i polonistyce pozostają nie tylko podstawową i niedającą się niczym zastąpić formą prezentowania efektów badań, ale są też szczególnie ważnym narzędziem poznania i głównym kanałem komunikacji naukowej;
- **monografii wieloautorskich**, starannie zaplanowanych, skupionych na konkretnym problemie, będących efektem zamierzonego zbiorowego wysiłku współautorów i zasadniczo różniących się od publikacji książkowych będących zbiorem luźno powiązanych tematycznie artykułów;
- **naukowych syntez**, obecnie najrzadziej powstających, bo ocenianych przy parametryzacji całkowicie nieadekwatnie do włożonego w nie wysiłku – przy czym chodzi o syntezy nowatorskie, zbudowane na refleksji teoretycznej i metodologicznej, stanowiące opracowanie całości wiedzy w danym obszarze badań (np. syntezy poszczególnych epok literackich, całościowe opracowanie składni danego języka), a nie o akademickie skrypty.

W sytuacji, w której – naszym zdaniem słusznie – podejmowane są wysiłki w kierunku eksperckiej oceny osiągnięć, także monografie wieloautorskie i syntezy winny zostać znacząco dowartościowane. Zarówno w Polsce, jak i na świecie takie dzieła są często nie tylko istotnym elementem rozwoju nauki, ale i podstawowym narzędziem transferu wiedzy w humanistyce.

Jednocześnie zwracamy uwagę, że rozwiązanie podnoszonej kwestii, jakkolwiek istotnej i wymagającej pilnej interwencji, nie rozwiąże bezpośrednio dużo większego problemu, jakim jest identyfikacja doskonałości naukowej. Nasze komitety także w tej kwestii pozostają w gotowości do dyskusji i eksperckiego wsparcia działań podejmowanych przez ministerstwo.

prof. dr hab. Maciej Eder
/ przewodniczący
Komitetu Językoznawstwa PAN

prof. dr hab. Paweł Próchniak
/ przewodniczący
Komitetu Nauk o Literaturze PAN